

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

A BAJAI SZABADELVÁRPART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Főszerkesztő:
Dr. Lemberger Ármin
Felelős szerkesztő:
Horovitz Gusztáv

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

A HÉT TÜKRE.

Vasárnap, augusztus 21-én.

A király megkegyelmezett a lemerbergi zendülő katonáknak.

Az interparlamentaris konferenciára utazó magyar képviselők Gibraltárra érkeztek.

A japánok öt mérföldnyire közelkedtek a legfontosabb orosz hadálláshoz Liaojangtól nyugatra.

Hétfő, augusztus 22-én.

A király Khuen-Héderváry gróf minisztert Ischleben kihallgatáson fogadta.

A tüzoltó kiállítás bezárása.

A steinfeldi lötérén az új ágyúkkal kísérleteznek.

A japánok a Galamb-öbölből elkergették az oroszokat.

Kedd, augusztus 23-án.

A rozsnói püspökségre a király elrendelte a zárlatot.

A király Wolfner Lajos börtényosnak az újpesti előnével a magyar nemességet adományozta.

A Novik orosz cirkáló hajó zátonyra hajtott és részben elsüllyesztett.

A semleges kikötőbe futott orosz hajókat leszerelik.

Szerda, augusztus 24-én.

Janiczky Sándor volt országgyűlési képviselő és a Háznak többször volt korelnöke meghalt.

Marszeiben nagy tengerész szeják tört ki.

Báró Rothschild 80.000 koronát adott a bécsi mentőegyesületnek.

Az orosz cár a fia születése alkalmából kegyelmi amniesztiát adott ki.

A japán bombák a port-arthuri kikötőben horgonyzó hajókra csaptak le.

Csütörtök, augusztus 25-én.

Az orosz trónörökösöt megkeresztelik.

Janiczky Sándor temetése.

A cs. orosz hadgyakorlatokat vizihány miatt nem tartják meg.

Port-Arthur helyzete kétségbeesztő. A vár őrségéből 4000 ember esett el.

Péntek, augusztus 26-án.

A király Pitreich közös hadügyminisztert kihallgatáson fogadta.

A pécskai kerületben az elhunyt Vásárhelyi helyébe új képviselőt választanak.

A király dr. haraszi Bernolák Józsefnek a m. kir. honvéderősi tisztikar főnökének felmentését elrendelte.

TÁRCA.

Az élet utjai.

Írta: Horovitz Gusztáv.

Margit szemiehez emelte látszóvát, s mintha semmi egyéb nem ami a szinpadon történik nem érdekelné, feszült érdeklődéssel figyelt mindenre, ami a szinpadon történik. Be akart hatolni Zsadányi egész lelki világába, minden ott elhangzott szóban őt hallotta megszólalni és ebből a mozaikból akarta összehajlítani Zsadányi karakterét. Olyan megfigyelő és analízis képességgel, mint a milyennel Margit rendelkezett és olyan nyílt lélekkel szemben, mint aminő Zsadányi volt ez könnyűnek is látszott. Álljon itt a harmadik felvonásnak az a része, melyre Margit figyelmét Zsadányi felhívta.

Személyek: Ada 20 éves, magas karcsú leány. A tekintetében van valami vad fény, a bujasság tüze. Az arcza olyan mint a madonnáé. Ha igazolomba jön, szeméi gyilkos tűzben égnek és a madonna arcából hetera arc lesz. Ruhája tisztesz simuló haloványkék gáz. Termetének körvonalait csak sejtetni engedik. Járása, mozdulatai kigyőzserűek, ilyenkor a ruha megfeszül a testén és ő maga is gyönyörködni látszik testének ringásában. A hajja simára van fésülve, csak jobb oldalt hajlik el ivalakban és árnyékolja be a szemét, ami még emeli annak fényét.

Kláray Andor 28 éves író. Ada imádója és volt jegyese.

Husztyné: Ada anyja 40 éves asszony, Az arczában van valami a róka és hiúzról. Alattomos és ravasz. Valóságos kerítő típus.

A port-arthuri hajóhad parancsnokának meggyógyták, hogy a hajógyukak bocsássa a várparancsnok rendelkezésére.

Szombat, augusztus 27-én.

Miklós czár Varsóba utazott a hárczterre menő csapatoktól elbucsuzni.

Nyiri honvédelmi miniszter bálatonmelléki birtokán nyaral.

Skrjydlov tengernagyot állásából felmentették.

A vakáció vége.

(L.) Pár nap mulva ismét hangos zaji veri fel a tudománynak, a vakáció erőgyűjtő, pihentető ideje alatt elcsendesült, kihalt csarnokait.

Ujra benépesülnek a tanítás tágas termei a haza reménységével és mint a kaptárból kiszabadulva volt méhrajok újból visszarájzanak az ifjak szerte az országban a különböző iskolákba, hogy ott a tudás sziméziát gyűjtsék az élet kemény harcjai számára.

Mennyi éledező remény kél ujra a szülő szívében, akik áldozatot nem kimélő készséggel rakják le újból keservesen összekuporgatott filléereiket, hogy aggkoruk boldogságát, majdán támaszát és vigaszt elősegítsék a tudományos pályán való boldogulásra.

Nincsen lélekemelőbb és fenségesebb kép, mint látni azt a szerető szorgoskodást, azt a végtelenségű menő körültekintést, melylyel a szülő egyengetni óhajtja gyermeke részére azt a — fájdalom — gyakran tövises utat, melyet meg kell futnia, míg sorsának hánytvetett sajkája horgonyt vehet az önállóság révpartján.

Szín: Budavár, az egyik sarokban széles kevert, nehéz smyrnával takarva, előtte a földön nagy jegesmedve bőr borítja a padlót, kis indiai taburetten dohányzó készülék. Egy másik sarokban pompás nyugágy terpeszkedik. A nyugágy lábánál fehér márványtalpaton életnagyságu bronz amor áll. A nyugágy fejénél karraai márványból meztelen női alak, kezében rózsaszínű villamos körtével, melynek tüze rejtelmes fényt áraszt a szobára. A szoba telve van festői elrendezésű apróbb szobrokkal, fantasztikus képekkel.

A szoba közepén ezüst villamos állólámpa zöld buráinak fénye, beleolvad a rózsaszín tűzbe és a szoba csodás világításban uszik. A levegő kábító ambra illatú terhes.

A szobát rózsalugások futják körül.

Ada: (belép, mosolygva megy a kerevethoz és ráveti magát. Nem törődik vele, hogy ruhája rendtelenségéből formás lábai bokáig kilátszanak.

— Eh, untat az az örökös zaklatás. Mit akar tőlem, mikor megmondtam neki, hogy életmódom nem akarok változtatni? Tetszik nekem, mert kényelmes és káprázatosan fényes. (Czigarettára gyújt.) Az ő jövedelméből még cigarettára sem tellett volna. Nem értem, hogy vannak szép leányok, akik nem értékesítik szépségüket, hanem a közönséges étellel megelégedve, fiatalságukat, szépségüket elvesztegetik. (Kimerülten nyújtózik végig a pámlagon és nem tud elfojtani egy ásítást. Szólatlanul cigarettázik és nézi a füst karikákat.)

Husztyné: (Halkan belép és látva, hogy leánya még ébren van, oda fut hozzá, szenvedélyesen átöleli és megcsókolja. Ada unottan tolja el magától.)

Mily végtelen nagy tőkét a szeretetnek helyezte el a gondviselő a szülő lelkébe, hogy össze nem roskadva az erkölcsi és anyagi áldozatok terhe alatt, mindvégig kitartó gondossággal kísérje gyermekeinek lépteit! Pedig mennyi csalódás, mennyi keserűség éri őket azon hosszú idő alatt, míg a gyermeket saját szárnnyára eresztve, mint kész, pályavégzett embert bocsájtják el a megélhetés rögös utjára.

A gondok legnagyobbja már akkor jelentkezik, mikor a gyermek egész életére elhatározó első lépést kell megtenni és a pálya tekintetében dönteni. Akármelyik pályára adja is a szülő gyermekét, mindenfelől a tulsufaltság kifogása hangzik feléje. És sajnos, az a rákfené, mely egész társadalmi életünket lassanként hatalmába keríti, az előszeretettel a lateiner pályák iránt, napról-napra mindjobban szedi áldozatait. Hasztalan óvja a kormány és a tanítók figyelmeztető szava a szülőket, hogy gyermekeiket ne írassák be oly tömegesen a tudományos pályára nevelő tanintézetekbe, hasztalan mutatja a gyakorlati élet, hogy a tudományos pálya ma már kenyérkeresetnek sem válik be, azért mégis a tanév kezdetén a gimnázium tájékán mutatkozik a legnagyobb tolongás.

Vele született tulajdonsága az a magyar népfajnak, hogy gyermekeit minden áron a kényelmes, uri életre akarja nevelni és mostoha pályának tekinti még mindig a kereskedő és iparos hivatását. Nem akar átmenni a köztudatba, hogy a kereskedő és

Ada: Kérlek hagyjál békében. Mit akarsz ezzel az örökös csókolódzással?

Husztyné: Nem győzöm elégszer kifejezni köszönetemet gyermeki engedelmisségedért.

Ada: Tévedsz, ha azt hiszed, hogy gyermeki szeretetből, vagy engedelmségből tettem azt, amit tettem. Korántsem. A saját jól felgott érdekem diktálta, hogy így tegyek. Te csak ok voltál, hogy így ekelekdedj az okozat saját magam voltam. Éppen ezért nagyon kérlek hagyjál fel az örökös hálaikodással.

Husztyné: (Nehezelve.) Amint akarod. Ki sem mondhatom mennyire fájez a hidegség, melyet tanusitasz. No de beszéljünk másról, mi van Klárayval? A gróf magánkívül van haragjában. Provokálni akarja.

Ada: Azt rosszul teszi és én meg sem engedném. Elvégre, hogy Kláray szeret és még nem ok arra, hogy a gróf provokálja, egyébként, jegyesem volt és én azt nem felejtettem el máról-holnapra. Mit szólna a gróf, ha nem ilyen volnék, hiszen akkor nagyon kevés bizalommal viseltethetnék irányomban? Feltékenységre nincs oka, őt sem szeretem, de Klárayt sem szeretem. A grófnak mindent adtam, Kláraynak semmit. Kláray feleségül akart venni, a grófnak pedig kitartott szeretője vagyok Ennyiben többre becsülöm Klárayt.

Husztyné: De azért, ha a gróf kívánja mégis szakítanod kell Klárayval.

Ada: Szakítanom? Hiszen mióta visszaküldtem a jegygyűrűjét, nem is beszéltem vele.

Husztyné: De levelezél vele és engemet folyton zaklat és fenyeget.

iparos hivatása az az aranytermő föld, amelyre az ország ifjúságát el kell vezérelni és hogy ezen pályák azon természetes levezető csatornák, amelyek a tudományos téren mutatkozó tulprodukciót helyesen kiegyenlítően és rendes mederbe terelni hivatják.

Pedig már is erősen érezhető a reakció a tudományos pályákon, máris a numerus clausus mesterséges apasztási rendszeréhez kell majd folyamodni, hogy p. o. a jogi pályán jelentkező túlterheltséget kellőképp ellensúlyozzák. A kereskedői és főleg az ipari pályákon pedig még mindig kellő méltatásra talál a becsület és törekvő munka és a kereslet még mindig szívesen keresi fel az iparos műhelyét.

Most, midőn a pályaválasztás annyira gondot okoz a szülőknek, mikor újból megnyílnak a tanuló ifjúság előtt a tudomány csarnokai, nem eléggé lehet hangoztatni azt a figyelmeztető szót, óvakodjanak a szülők gyermekeiket mindenáron a tudományos pályára adni.

Politikai hírek.

István napja. István napján a bajai szabadelvű párt gróf Tisza István miniszterelnököt és báró Vojnits Istvánt, a szabadelvű párt elnökét a következő sürgönyökben üdvölte:

Nagyméltóságú

gróf TISZA ISTVÁN
miniszterelnök urnak,

Geszt.

Fogadja nagyméltóságod névnapra alkalmából őszinte szerencsekívánataink mellett törhetetlen ragaszkodásunk kifejezését.

Bajai szabadelvű párt.

Méltóságos

báró VOJNITS ISTVÁN urnak

Szabadka.

Névnapra alkalmából őszinte szerencsekívánatait küldi méltóságodnak a

bajai szabadelvű párt.

A miniszterelnök Ischlben. Gróf Tisza István miniszterelnököt, a király legközelebb kihallgatásán fogadják. A kihallgatás a miniszterelnök a politikai helyzetről fog jelentést tenni a királynak.

Bánffy Dezső Kecskeméten. Itteni értesülések szerint báró Bánffy Dezső, az újpárt vezére szeptember első napjaiban Kecskemétre érkezik.

Ada: Ez a ti dolgotok, ezt intéztétek el magatok között. Ami a levelezésünket illeti, ez abban áll, hogy ő mostanában erővel beszélni akar velem, azért írt több levelet. Ezekre én megírtam, hogy teljes lehetetlenség. Ma azonban ismét kaptam tőle levelet, melyben írja, hogy külföldre költözik, mielőtt végleg távoznék nagyon szeretne velem beszélni.

Husztyné: (Kellemtelen meglepetéssel.) És te? . . .

Ada: Meghívtam ma este kilenc órára.

Husztyné: (Ijedten.) Ide?

Ada: Nem is valami szállodába.

Husztyné: És eljön?

Ada: Biztosan. Most már nem is késhet somert mindjárt kilenc óra lesz.

Husztyné: Vigyázzál Ada, nagyon merész játekbá fogtál.

Ada: Azt csak bizd én rám. (A beszélgetés alatt belép a szobalány és jelenti, hogy Kláray kint várakozik.

Ada: Kérlek anyám távozzál.

Husztyné: Itt leszek a mellékszobában.

Ada: Megtiltom, hogy hallgatódzzál. Az ajtót be fogom zárni.

Husztyné: (Kimenőben.) Tegyéyl ugy, ahogy akarasz. Én figyelmeztettelek.

Ada: Az is fölösleges volt.

Husztyné: (Kimegy.)

Ada: (a szobalányhoz) Bocssássa be Kláray urat. Mig itt van, senkit sem fogadok.

A szobalány kimegy. Ada izgatottan ül fel a pamlog és tekintetét az ajtóra függeszti.

Az ajtó lassan kinyílik és Kláray belép.

Kláray: (hidegen) Jó estét.

A rozsnói püspökség zár alatt. A hivatalt lap augusztus 23-ik száma a legnagyobb ritkaságok közé tartozó hivatalos értesítést tett közzé. A király a vallásügyi miniszter javaslatára, zárgondnokság alá helyezte a rozsnói püspökségi javadalmat. Ez a hivatalos értesítés így szól:

• A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter közhírré teszi, hogy a rozsnói püspökségi javadalom ő császári és apostoli királyi felségének ez évi július hónap 18-án kelt legfelsőbb elhatározásával az 1723. évi LXXI. törvényezikk alapján zárlat alá vétetvén, a nevezett püspökségi javadalom zárgondnokává dr. Steffanits István közalapítványi kir. ügyigazgatósi cz. aligazgatót nevezte ki.

A jelenlegi püspök dr. Ivánkovics János hat esztendővel ezelőtt került a rozsnói püspöki székhébe, addig a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban mint osztálytanácsos, a katolikus egyházi ügyek előadója volt. A rozsnói püspökség évi jövedelme 80 000 ezer koronát tesz ki. Ebből a püspök urasan megélhetett volna és egyelőre érthetetlen is a püspökség ilyenét való előadásodása. Az utóbbi években már nem telt neki a püspöki javadalom karban tartására sem. Ha például leégett egy a javadalomhoz tartozó épület, a püspök nem építtette újra, a befolyt biztosítási összeg kellett megéltetésre és uzsorások kiéltetésére.

A hitelezők folytonos zaklatása és a már tartatlanul helyzet arra kényszerítette a püspököt, hogy illetékes helyen jelentést tegyen abban a reményben, hogy a vallásalapról sikerülni fog zavaros anyagi helyzetének rendezése. A vallásalapról már ki is fizettek néhány száz ezer koronát, de ekkor kiderült, hogy a püspök adóssága megközelíti a másfélmillió koronát. E rengeteg összeg hallatára illetékes helyről felszólították a püspököt, hogy azonnal adja be lemondását, úgy a királynak, mint a pápának és vonuljon kolostorba. Föl is ajánlottak a püspöknek négyezer korona évi kegydíjat, de a püspök keveselte ezt az összeget és négyezer korona évi kegydíjat kívánt. Illetékes helyen azonban nem voltak hajlandók ezt az összeget megadni. Ivánkovics püspök augusztus 9-én Budapestre érkezett. Szállóban vett lakást és innen beadta lemondását a királynak, azzal az ígérettel, hogy lemondását a pápának is el fogja küldeni. Néhány nap mulva azonban visszavonta benyújtott lemondását, a pápának pedig egyáltalán nem küldte el. Ez kényszerítette a miniszteriumot arra, hogy zárgondnokság alá helyezze a rozsnói püspökséget.

Az így most úgy áll, hogy a püspököt kolostorba vonulásra kényszeríteni fogják.

Képviselői beszámoló. Két beszámolóról kaptunk hírt. Mindkettőt ellenzéki képviselő tartotta és első főgondjuk az volt, hogy az obstrukciót mentegessék. A várt siker azonban mindkét beszámolónál elmaradt. Szent István napján mondotta beszámolóját Kelemen Béla, a tápi kerület függetlenségi párti képviselője. Tájékoztatta választóit a politikai helyzetről s a jövő politikai kizdelmeiről. Kiemelte beszédében Kelemen a régi vágyat: a Duna-Tisza-csatornát, amelyet Szegeddől vél kiépítendőnek. Határozati javaslatot terjesztett elő Szegeged vármegye érdekében. Lovászy Márton Ókanizsa orsz. képviselője mult vasárnap délelőtt tartotta a Templom-téren beszámolóját, melyben elmondotta az obstrukció történetét és az Ugron-pártnak az obstrukcióban követett magatartását.

Az új pécsi püspök. Budapesti illetékes körökben erősen tartja magát az a hír, hogy a pécsi püspöki széket a legközelebbi napokban betöltik. Az új pécsi püspök, néhai Hettyei Sámuel utóda: Várady Árpád dr. kultuszminiszteri tanácsos lesz.

HIREK.

A HÉTRŐL.

Nem is tudom, hogy hol kezdjem;

Talán a vásáron?

(Ne fogja rám azért senki,

Hogy a multat járom!)

Tudják Önök nagyon jól, hogy

A vásár hogy esett;

Eltitotta a miniszter,

Igy történt az eset.

S mi neveltünk Hát erre is

Szükséges engedély?

Dehogy is kell! Semmi egyéb,

Csak romlatlan kedély.

Törődik is ilyesmivel
A belügyminiszter,
Tőle bárki alkudozhat
Czivilvel vagy tiszttel!

Nem bánja ha az, ki árul
Maga is eladó,
Nem kell ehhez folyamodvány
Vagy valamely addó.
Sőt még ő kívánja, hogy a
Vásár legyen népes!
S a vásárlók között legyen
Sok, ki parthie-képes!

Jól tudja azt, hogy a lányka
Legkedvesebb tánca:
Az, hol őt a tánczoshoz
Fűzi Hymen láncza.
És a kinek nem jutott ily
Boldogító tánczos,
Ne legyen azért holmoka
Gond-redőtől rúnczos!

Akad néki is talán egy
Ügyes kicsi legény,
(Igaz ugyan, hogy csak mézes-
Kalácsból van szegény!)
Igy legalább nem kell neki
Sokáig várnia,
S a mézes hét addig tart, míg
El a vásár fia.

•Ki beszél itt szerelemről?

Kérdik tőlem Önök.

•Beszél róla a világ, mert:

A szerelem örök.

Ezt tartja most legujjabban

Chimay herczegnő

És a világ szemében e

Romlott aszonymegnő.

Leolvasott Rigójának

Kerek hatszáz fontot,

Kifizette a számláját

S azzal adieut mondott.

Mit resteljen azon, hogy van

Már új ideálja,

Akivel a szépség versenyt

Senki ki nem állja?

Nem oly rossz hát a világunk,

Nincs benne szenny, piszok,

Élnék még a zsep kultuszok

És az Adoniszok!

Mert a ki e hitvány korban

Tud még lelkesedni,

Olyanért mi szép és igaz:

Nem kell azt megvetni!

Hát ez igen jóra való

És őszinte nézet,

Kérdés csupán az, hogy meddig

Tart el az igazét?

Mert akadhát olyanra is,

Kinek szebb a bajsa:

Nem kezdődik akkor újból

Az Adonisz hajsa?

KRÓNIKÁS.

— **Miniszterek találkozása Geszten.** Gróf Tisza István miniszterelnök jelenleg geszti birtokán üdül. Mint most Gesztről jelentik: gróf Khuen-Héderváry Károly, a király személye körüli miniszter, e hét végén a miniszterelnök látogatására ideérkezik. Gróf Khuen-Héderváry, akit rokoni kötelek is fűznek gróf Tisza Istvánhoz, néhány napig marad vendége a geszti kastélynak és jelen lesz e hó 28-án a miniszterelnök fiának születésnapja alkalmából megtartandó családi ünnepen is, amelyre Gróf Tisza István bihari barátai közül is többen hivatolnak lesznek.

— **Érseki helynök.** A kalocsa érseki szék helynökévé, miután a kaptalan kétszeri szavazással sem tudott megállapodni, Desseoffy Sándor csanádi püspök Majorossy János tinini felszentelt püspököt nevezte ki.

— **Hadnagyj kinevezés.** Ő Felsőleg Meskő Zoltán, Meskő László városi tanácsnok fiát, a bécsi cs. és kir. műszaki akadémia növendékét hadnagygyá nevezte ki és szolgálatételre a 14-ik utaz-zászlóaljhoz osztotta be.

— **Haza Amerikából.** Horovits Ernő gépészmérnök, lapunk felelős szerkesztőjének testvéröccse, aki két év előtt a budapesti műegyetemen oklevelet nyerve, Amerikába ment és ott több nagy gyárban dolgozott, pénteken délután Szabadkára érkezett. A vonatnál rokonai és több barátja várta.

— **Császká György érsek hagyatéka.** Csviszka György kalocsa érsek halálával vagy 92 000 hold föld s mintegy 120 000 korona évi jövedelmet biztosító értékpapírhalmaz vált egyelőre gazdátlanra. Körülbelül ennyire tehető az érseki vagyon, a kisebb járandóságok beleszámítása nélkül. Ennek a javadalomnak az átvételre, valamint az elhunyt érsek hagyatékának létrehozása a jövő héten veszi kezdetét. Az érsek budapesti lakásán, továbbá a kalocsa érseki rezidencián és a hajósi uradalmi kastélyban levő ingóságait már zárt alá

tették, a szobákat lepecsételték mindjárt a haláleset után való napokban. Végrendelet ugyan maradt — nyolc évvel ezelőtől írta az elhunyt — de a végrendelet jórészt tárgyatlanul vált, mert abból a vagyonból, amelynek hovatartozása felől intézkedik, ma már alig áll rendelkezésre valami. Az érseki uradalom átvételére részint a közalapítványi ügyigazgatóság, részint a kalocsai káptalan kiküldöttéből szervezendő bizottság részveszt az érseki hagyatékok leltározásában és ennek tárgyalásában. Ezeknek befejezése után tűnik ki, hogy egyáltalán maradt-e valami és mi az, ami fölött a végrendelet értelmében még intézkedni lehet. Beavatott forrásból arról értesültünk, hogy az érseki szék betöltése iránt egy ideig — míg a javadalom vagyoni állapota rendbe nem jön — nem intézkednek.

— **István bál.** A czellővész társulat szokásos István-napi mulatsága a mult szombaton folyt le. Míg a lövészek benn a lőzházban a kitűzött díjakért versenyeztek, addig az odakünn felállított sátrak között óriási közönség hullámozott. Mert hát vásár volt. A lőkert egész területén mindenféle valóságos vásári sátrak állottak, melyek a naivabb személyt könnyen tévedésbe ejthették afelel, hogy tényleg vásárban van-e vagy lőkerti mulatságban? Volt ott kórhinta, gyorsfényképező, lacikonyha és minden egyéb vásári látványosság, még czirkusz is. A rendezőseget a legnagyobb elismerés illeti a fáradságos rendezésért. Az egyes sátrakban, hogy nagyobb legyen a vásárló kedv, szép lányaink és asszonyaink kínálgatták nyájás szóval és mosolygó arczsal a közönséget. Ki tudott volna ennek ellentánni? Nem is lehetett. Ép oly jó kedvvel vásároltak, a milyen nyájásnak kínáltak. És ez a derűs kedv megmaradt továbbra is az egész estére, benn a táncteremben is, ahol egymás hegyén-hátán ugyan, mert hisz zsulova volt a terem, de fáradszhatatlan táncolt mindenki be a késő éjszakába. Az erkölcsi siker persze meghozta az anyagit is és így általános megelégedést és szép emléket hagy hátra ez a zajos nap mindenütt.

— **Az Interessante Blatt.** Ezt a címet egy Bécsben megjelenő és Magyarországon nagy elterjedtségnek örvendő szennyújság viseli. Ez a piszok lap otromba képekkel és még otrombább szöveggel igyekszik a műveltséget terjeszteni. Politikával nem foglalkozik, hanem ahol szeret tetheti, pimaszul neki támad a magyar költészetet és művészetet. Ami nekünk szent, azt ő leceptűli és ráadásul még jó pénzben nyakunkba is sózza ostoba piszkolódásait. Itt volna az ideje, hogy az az osztrák firkalmány a »Jugend«-jól megérdemelt sorsára jusson. Ezt a lapot is ki kell tiltani az országból, mert már elég volt a hitványiságaiból. Most legutóbb — augusztus 18-án megjelent számában — a következőket írja a pozsonyi Petőfiszobor pályázat alkalmából Petőfőről:

„... Mint elhalasi diák beállott katonának, majd szinesnek csapott föl valami rípacsvánádon társulatnál. Egy teljesen elzúrt egzisztencia, amint már ezekből is látható. És manapság szónoklatokkal, ünnepekkel és emlékszóbrokkal ünnepli őt a magyar nemzet, mint legelső költőnek egyikét.»

Ha egyéb bűne nem is volna ennek a moskolódó újságnak, már ezért is ki kell tiltani az országból.

— **Uj tanár a bajai tanítóképzőnél.** *Hucyák* Lukács iglói áll. képezdi tanár a bajai tanítóképző intézetbe helyeztetett át.

— **Uj orvos a közkórháznál.** A legutóbbi közgyűlés által szervezett, 1000 kor. évi fizetéssel, élemlézzel és bentlakással javadalmazott új közkórházi orvosra állásra a pályázatot a napokban írja ki a polgármester.

— **Kegyelem.** Lembergől jelentik: Ő Felcsé szüléstnapja alkalmából kegyelem adott a 12. huszárezred ama huszonegy katonájának, akiket öt hónaptól egy évig terjedő börtönre ítélték, mert a hároméves szolgálati idő meghosszabbításakor vonakodtak szolgálatot tenni. A király a büntetést teljesen elengedte és a huszárak tegnap délután Nagyikindára utaztak, ahol az ezred jelenleg állomásozik.

— **A pápa áldása.** A napokban egy klerikális újságíró fogadott a pápa magánkihallgatáson. Az újságíró iróttal nyújtott át ő szentségének, aki a tollat megáldotta és ezt mondta:

— **Manapság nincs a világban magasabb hivatás, mint az újságíró.** Megáldom tehát az ön hivatásának szimbolumát. Elődeim a keresztény harcosok dárdaát és fegyvereit áldották meg, én boldog vagyok, hogy egy katolikus újságíró működésére kérhetem az Ég áldását.

— **Elhunyt zenetanár.** Őszinte részvételt keltett hétfőn, a reggeli órákban városszerte az a váratlan hír, hogy *Perlaki* Eleonora zongoratanárnő, ki évtizedeken keresztül működött jobb úri családoknál, pár napi betegeskedés után meghalt. Szerdán délután helyezték örök nyugalomra sok jóbarát részvétel mellett a Szent Rókusról nevezett sírkertbe.

— **A baracska-mohácsi mút.** Mohács képviselőtestülete az iránt folyamodott a vármegyei törvényhatóságához, hogy vegye föl a Mohácstól a

szigetén át a bajai járásbeli Baracskaig vezető utat, mely hivatva lenne Baranyát Bácskával összekötni, s így nagy közgazdasági érdekét szolgálja, a törvényhatóságí utáhalozza. A Baranya vármegye július közgyűlése megbizta az alispánt s az államépítészeti hivatalt a kérdés tanulmányozásával. Ennek következtében az államépítészeti hivatal kiküldötte Benedek László kir. mérnököt, aki szerdán járta be Jahoda Ede mohácsi községi bíróval az említett utat és tapasztalatairól legközelebb fog jelentést tenni az államépítészeti hivatal főnökének, illetve a megyei közgyűlésnek.

— **Robbanás az új ügyük kipróbálásánál.** A steinföldi gyakorlóterén az új ágyúk kipróbálása közben egy löszerkocsi felrobant, a legnagyobb rémületbe ejtve a próbálat jelenlevő táborokat, melynek tagjai futva voltak kénytelenek menekülni a robbanás közepébe. Két napon keresztül tartottak a próbák: szombat volt a második nap. A próban jelenvolt Pitreth hadügyminiszter, báró Beck vezérkari főnök, Lobkovitz hadtestparancsnok, Kropacsék tüzérségi felügyelő és Krobotin vezérőrnagy. A gyakorlóterés közben történt, hogy egy éves töltésűek megrakott löszerkocsiba belefurudott egy gránát és az ott felhalmozott löszerek legnagyobb része felrobant s az egész kocsi a levegőbe repült. A bizottság, mely a céltűl mintegy száz lépésnyire volt elrejtve a bokrokban, erre futva menekült a baleset színhelyétől, hol a sürű záporként hulló vas-és fadarabok veszedelmessé tették a tartózkodást. A gyakorlóterét egyik részén meggyulladt a pázsit is és néhány száz négyzetméterem le is égett. A legénység oltotta el aztán a tüzet. A lövőgyakorlatok azonnal félbeszakították. Így történt az új ágyúk kipróbálása, melyről most Bécsben nagyszerű konkluzióvontak le. A gyakorlat eredménye — ugyanmond a bécsi jelentés — éppen a baleset miatt kedvező, mert kitűnt, hogy az új ágyúkkal mily sikeresen lehet operálni megrakott löszerkocsik ellen.

— **Nem dicsőségsgazdagon halni meg!** Ez a mondas egy nagyon gazdag embertől ered, aki azazk motíválva, hogy egész vagyonát kultur-czélúkra fordítja. Az amerikai »aczéklírály«: Mr. Schwab, akit a magyar közönség is ismer egy magyarországi utazása révén, s kinek titkára Mr. Merkadill is magyar ember, most közhírré tette, hogy ugy a maga, mint a felesége vagyonát technikai iskolák alapítására, gyarapítására és fejlesztésére adja. Mert, ugymond: »nem dicsőségsgazdagon halni meg!« Schwab, noha katolikus ember, ellensége a felekezeti iskoláknak, mert nézete szerint, ezekben nincs elég szabadsága a tanulóknak. Ezért alapít új szabadelvű iskolákat a technikai szakok művelésére.

— **A fegyelmi ítéletek fölterjesztésének módosítása.** A törvényhatóságí és községi tisztviselők fegyelmi ügyekben az iratoknak a belügyminiszterhez való felterjesztése eddig a legkülönbözőbb módokon, gyakran a lehelytelenebből történt. A belügyminiszter ennek fölfontán most rendeletet hozott ki, amelyben a felterjesztés módját egységesen szabályozta.

— **Baján végzett tanítók 25 éves találkozója.** F. hó 21-én találkoztak városunkban, a tanítóképző intézetben azok a tanítók, akik tanulmányaikat itt negyedszázaddal ezelőtől elvégezve, a népnevelés szolgálatá szegődtek el a szelözsa minden irányában. Résztvettek pedig a becsületával igért találkozóson: Fülks Ferenc, Hollenfreund Ottó, Krapp Ferenc, Matiejcs Károly, Matkovics Mihály, Haas Ferenc, Marseber Ferenc, Mészáros János, Zeiler Gábor, Tomasics, Lengyel, Seib István, Vaida Deszö, Künstler Károly, Kovács József, Somssich Sándor, kik d. e. 10. árukor mindnyájan megjelentek az intézetben, hol *Mate* Károly tolnai tanító üdvözölte a tanárikat és társait. *Scherer* Sándor képezdi igazgató barátságos vendéglátással kalauzolta egykori növendékeit az intézetben és a város utcáiban, honnan a szent Rókus temetőbe vonultak és kegyelettel adóztak elhunyt igazgatójuk, dr. *Bartsch* Samu emlékének. Délben a Központi-szálló éttermében bankett volt az évforduló öröme.

— **Strossmayer az oroszokért.** Diakováról írják: Nagy és kinos szenzációzt keltett az a beszéd, amelyvel Diakováról az isztentiszteleten Strossmayer az orosz fegyverek diadalért énséget és az orosz fegyverek győzelméért mondatott háromsoros imát hivel. Majd miséje végén közölte azt az érdekes és »minden becsületet hazafit« halával betöltő hírt, hogy Miklós czárnak fia született. »Még született a világ trónörököse.« Ez volt a beszéd befejező része.

— **Nevének köszönheti az életét.** Szombaton délelőtt három és félésztendei fogházra ítélt a szegedi törvényszék Deák Ferenc makoí embert huszonhét kisebb nagyobb betörésért és lopásért. Ez az ember már katona korában is nagy előszerrettel fizte a lopás, betörés és rablás jogvesztésű iparagát. De egyszer valamilyen nagyobb szabású ténnyekedésnél annyira rajtavesztett, hogy a katonai törvényszék halálra ítélt. Azonban a király nyolcszestendei börtönre változtatta át a büntetést, enyhítő körülménynek vévén azt, hogy a rablót Deák Ferencnek hívják. A király nem akarta, hogy ezzel a névvel valaki a bitófan végezze az életét. Tavaly májusban szabadult ki a lugosi börtönből és Makóra

érkezvén, nyomban megkezdte »ténnyekését«, melynek eredményeképen három és félére vonta ki őt a törvény hatalma a nyilvánosság tágas keretéből.

— **Iskolai beiratások.** *A bajai ír. iskolákban* a javító-és pótló vizsgák augusztus hó 31-én tartatnak meg. A beiratásokat szeptember hó 1-én, 2-án és 4-én ejtik meg.

— **A bajai ev. ref. elemi iskolában** a beiratások szeptember hó 1—5 napján délelőtt 8—11 és délután 2—4 óráig fognak megtartani. Felkértenek a szülők, hogy gyermekeiket a fenti napokon az iskolába beírassák.

— **Iskolai értesítés.** A belvárosi, felső-és alsóvárosi róm. kath. elemi népiskoláknál az 1904. évbén a mindennapi iskolakötelesek beírása szeptember hó 1—3-án történik. 4-én reggel 10 óra-kor ünneppélyes istentisztelettel megnyitják az iskolai évet. 5-én pedig megkezdjük a rendes tanítást. A beiratást d. e. 8—11-ig és d. u. 2—4-ig a vezértanítókat teljesítik. A tanítási díj a 30 filléres nyugdíjárulék előtűk fizetését. Mindennapi iskolába kötelesek iratkozni azon iskolakötelesek (fiúk és lányok), kik 1904. évi augusztus hó 31-ig betöltük életük 6-ik évét, ellenben 12 évesek még nem multak el. Azon iskolakötelesek pedig, kik 12-ik évüket betöltötték, de 15-ik évüket meg nem haladták és középiskolába, polgári, iparostanoncz vagy gazdasági ismételi iskolába nem járnak, az általános ismételőiskolába kötelesek beiratkozni. Utóbbiak a felsővárosi iskolába járnak. A beíratis ideje október 15—30. Mindazon szülők, kik a fölvetelre kitűzött időben gyermekeik beíratisát elmulasztják, az 1868. évi 38. t. cz. 4. §-a értelmében büntetettek, gyermekeik pedig semmiféle segítségben részesültni nem fognak. A szülők érdekében áll, hogy gyermekeiket személyesen irassák be. Az új iskola: évbén a belvárosi és alsóvárosi iskoláknál a IV—V. fuosztály kapcsolatban megnyitjuk a VI. évfolyamot. A felsővárosi iskola növendékeit közül azok, kik az V. osztályba fölélhetnek, továbbtanulás végett a belvárosi iskolába utasítatnak. Baján, 1904. augusztus hóban. *Vejnits Daniel*, apát-plébános, iskolaszéki egyh. elnök.

— **Az 1904. 5. iskolaév kezdete** az állami tanítóképzőben szeptember 1. csütörtök. A gyakorló népiskolai tanuló beíratis. 2. Péntek. Javító, pótló-és magánvizsgálatok. 3. Szombat. A szabályszerűen felvett I. és II. o. tanítónövendékek jelentése, beíratis és elszállásolása. 4. Vasárnap. A szabályszerűen felvett III. és IV. o. tanítónövendékek jelentése, beíratis és elszállásolása. 5. Hétfő. Az iskolai év ünneppélyes megnyitása. 6. Kedd. A rendes tanítás kezdete.

— **Beiratások a főgimnáziumban.** *A csizterezsi vend. helybeli kath. főgimnáziumban* a tanuló beíratisa f. é. szeptember hó 1., 2. és 3. napjainak délelőttjein 9—12 óráig történik az intézet tornatermében. A beiratást megelőzőleg augusztus hó 30-án és 31-én lesznek a javító-, pótló-és felvételi vizsgálatok. Szeptember 1—3-ig egyuttal a gimnázium növendékeinek rajzaiból a rajzteremben (I. emelet) *kiállítás* lesz, melyet a szülők és az érdeklődő közönség díjtalanul meginthet.

— **A Duna áldozata.** *Kapeller* Rezső helybeli czípszárpáros vasárnap délután édes anyja, testvérei és több társával a Dunán fürdőve egyszerre eltűnt a habokban. Holttestét csak hosszas keresés után szerdán reggel sikerült kifogni. Temetése csütörtökön délután 5 órakor ment vége, nagyszámú közönség részvétel mellett.

— **Czellővészdíj adományok.** *Özv. Eckert* Istvánné sz. *Karnusz* Mária urnő, néhai férje, a bajai czellővőstársulat volt főelőzsmestere emlékeztére egy szép ezüst serleget ajándékozott, a bajai taktarékpénztár 40 kort, a bajai ker. és iparbank 10 kort, *Móricz* Kálmán főhadnagy ur (Zombor) 1 chinaeszt négygyártórú adományoztak. Fogadják ezuton is a czellővész társulat halás köszönetét.

— **Díjlövészet.** A f. hó 20-án a czellővész-kertben tartott díjlövészet alkalmával a következő lövészek nyertek díjat: Az ünnepi verseny czéltáblán: I. díjat (a bajai tprnéztár díja) *Móricz* Kálmán (Zombor), II. díjat *Gebhardt* Deszö, III. díjat *Somogyi* Gyula, IV. díjat *Bittermann* Károly (Kerom. ip. bank díja), V. díjat dr. *Szabolcs* János, VI. díjat *Somogyi* Emil, VII. díjat *Romatka* Jenő, VIII. díjat *Mátys*. Rendes czéltáblán: I. díj: *Bittermann* Károly (*Móricz* K. ajándéka) 15/36, II. díj: *Somogyi* Gyula 15/28, III. díj: *Móricz* Kálmán 13/31, IV. díj: *Somogyi* Emil 13/25, V. díj: *Gebhardt* Deszö 12/30, VI. díj: *Szabolcs* János 12/27, VII. díj: *Lemberger* Rezső 9/18, VIII. díj: *Ulman* Viktor 8/19. Középlövészek: I. díj: *Bittermann* Károly, II. díj: *Somogyi* Emil, III. díj: *Móricz* Kálmán (Zombor), IV. díj: *Lemberger* Rezső, V. díj: *Somogyi* Gyula, VI. díj: dr. *Szabolcs* János, VII. díj: *Gebhardt* Deszö, VIII. díj: *Szász* Ottó.

— **Elhalasztott jubiliáris ünnepek.** Mint már megirtuk, *Rauschenberger* János apatini polg. iskolai igazgató-tanár tiszteletére, tanárkodásának 40 éves jubileuma alkalmából volt tanítványainak ezekre menő tábora nagyszabású ünnepeket rendezte Apatinban. A f. hó 28-ára tervezett ünnepeket és a bankettet, melyre már 200-nál több vidéki jelentékes volt, mint nekünk írják, a fűrdőben tartózkodó igazgató kérelmére elhalasztották.

— Váltóhamisító szabadkai városi díjnok.

Ismét a bűn lejtőjére tévedt egy proleár. Tisztesége szülői gyermeke, aki pantallóban akart járni és ez volt a veszte. Már néhány év óta a szabadkai városi hivatalokban volt alkalmazva *Pertich* Máté díjnos minőségben. Felebbvalói tisztességes, szorgalmas embernek ismertek. Legutóbb a pénzügyi osztályhoz lett beosztva és itt is kifogástalanul működött, míg nem a harminczforintos gázi, amelyből nem bírta családját fenntartani, arra a bűnös könnyelműsége vitte, hogy jó ismerőseinek nevét felhasználva, hamis váltók által akart szorult pénzügyi viszonyain segíteni. *Pertics* már előzőleg öt váltót hamisított, amelyek közül négyet értékesített is, míg most a hatodikán rajta vesztett. Egy 610 koronáról szóló váltót peresített Mayerhof Ferenc budapesti lakos, amelyen *Pertics* Máté, Mamuzits György és Tumbász Viktor szerepeltek aláíróként. Mamuzits György, az egyik aláíró azonban a per során esküt tett, hogy az ő névalírása hamisított és egyben feljelentést tett a rendőrségnél, hogy még több hamis váltó került az ő nevével forgalomba. A vizsgálat azonnal megindult és a rendőrség *Pertich*et vette gyanuba, akit le is tartóztattak. A gyanúsított eleinte mindent tagadott, de a bizonyítékok terhe alatt csakhamar beismerő vallomást tett.

— **Halálos parasztpárba F. Szentivánon.** Felsőszentiván községben egymást érik a véres események. A héten megint halállal végződő verekedés volt a községben, holott csak a minap adtunk hírt egy hitves gyilkosságáról. A halálos verekedésről a következőket jelenti tudósítónk: Egy csapat legény mulatozott a község korcsmájában. Már ittasok voltak részben, amikor a mulatozók közül a három legduhajabb, névszerint: Csorba András, Pancsics Illés és Mészáros János összeverekedtek. Szókásuk szerint bicskát rántottak elő a csizmazárból és olyan dühvel szurkálták egymást, hogy Csorba holtan maradt a csatárén, Pancsics életveszélyesen megsebesült s egyedül Mészáros menekült könnyebb sebekkel. Utóbbi elfogták és az ügyesség előzetes letartóztatását rendelte el. Pancsics felépüléséhez kevés a remény.

— **Bátaszék—pécsi vasut.** A Bátaszék—pécsvár—pécsi vasút ügyében Pécsvárad község képviselőtestületi ülést tartott, melyen egyhangulag 80.000 korona szavazatot meg törzsrésztvényekre. A többi érdekelt községek, szintén tetemesebb összeget jegyeznek vasuti törzsrésztvényekben. Pécsvára maga 200.000 koronát fog e célra megszavazni.

— **Telefonállomás Adán.** A kereskedelmi miniszter a hivatalos lapban közhírré teszi, hogy Adán a zentai városi távbeszélő hálózathoz csatlakozó nyilvános telefonállomást rendezett be, mely utóbbi a beföldi helyközi forgalomban is részt vehet.

— **Betörés a zsidó templomba.** Mult vasárnapra virradó éjjel betörők jártak a bajai zsinagógában, kik a vasládába zart templomi ékszerek elemelésével próbálkoztak. Tervük azonban dugába dőlt, mert a jól elzárt vasládát fölszerelni nem tudták. A tetteseket eddig nem sikerült elfogni.

— **Tolvaj suhanczok.** *Androsits* Sándor 14 éves és *Androsits* Menyhért 11 éves csavargók *Tudity* Sándor sütő boltjából 10 koronát loptak, míg *Kolár* Mihály 16 éves suhancz ört loptak. — Ugyancsak *Androsits* Menyhért *Heiszky* Ferenc korcsmáros asztaláról 6 koronát lopott és Sándor bityájával, valamint *Bukovics* Istvánnal megosztotta. — Ugyancsak a jó madarak *Nyiszó* Ferenc Erzsébet királyné-utcai házában ablakán bemásztak és 10 koronát elloptak. Az elvetemedett suhanczokat átadták a csendőrségnél.

— **Lopás.** *Szingen* Károly ácstelepéről *Facsó* János forgácsot lopott. A csendőrség a lopott holmit elkobozta.

— **Hamis pénz.** A székesfehérvári rendőrség jelenti, hogy hamis ezüst ó koronások és papír tíz-koronások kerültek forgalomba. A tíz-koronások felismerhetők az elmosódott nyomosán és a rendetlen számzáson. Az ókoronások olomfényűnek, elég jó csengésűek, de a körirat hiányos.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Szörényi Lipót dr. újabb bünpöre.

— Saját tudósítónktól. —

Szeged, augusztus 26.

A szegedi büntető törvényszék elé rendkívül érdekes bünpör té gyalása volt kitűzve a mai napra. A vádlott *Szörényi* Lipót dr. budapesti ügyvéd, akinek a neve sürűn megfordul a lapok törvényszéki rovataiban, ahol mindig mint vádlott szokott szerepelni. *Szörényi* ugyanis a megátalkodott rágalmozók sorába tartozik. Legutóbbi hatósági emberek alaptalan meg-

rágalmazását úzi nagy passzióval. Ezért aztán egyremásra törvényszék elé kerül, amely minden alkalommal érzékeny bírsággal sújta a nagy rágalmozót. Mint emlékeztet, a *Rajk* Aladár dr. bajai képviselővel folytatott rágalmozási pörben 1600 koronára büntette meg a bíróság *Szörényit*, ő azonban tovább is folytatja a tisztességes emberek becsülete ellen intézett támadásait.

A mai pört hamis vád vétsége miatt indították meg ellene hivatalból. *Szörényi* ugyanis megrágalmazta *Stocker* Antal volt nagykikindai, jelenleg kézdívasárhelyi királyi ügyész, aki ellen a legképtelenebb vádak tartalmazó följelentéseket adta be. Emiatt az ügyesség megindította ellene az eljárást.

A mai tárgyaláson *Pókay* Elek táblai bíró elnököl; szavazó bírák voltak *Gerhäuser* József dr. és *Schulek* Teofil dr. törvényszéki bírák; a vádhatóságot *Somogyi* Szilveszter dr. kir. ügyész képviselte.

A tárgyaláson megjelent *Stocker* Antal sértett és a tanúként megidézt *Dusan* Sándor dr. Nagykikinda város főügyése. Csak a vádlott nem jelent meg. A törvényszék 10 óráig várt *Szörényire*, akkor az ügyész indítványára határozatilag kimonodta, hogy a főtárgyalás elnapolja és *Szörényit*, aki az idézőt szabályszerűen átvette, a jövő hó folyamán megtartandó tárgyalásra *rendőrlig vezeteti* elő.

Helyi tarka krónika.

A jó altató.

(*) Egyik vallásosságban megőszült zsidó polgártársunk előtt állandóan ott szokott lenni a nagy szent könyv. Ebben a mászás könyvben benne van a zsidók történetének minden őrlme, bánata. Benne vannak továbbá Dávid király siralmi, a próféták imái, szöveg minden, ami áhitatba képes ringatni egy hitű izraelitát. És miután a szent könyv mindig ott feküdt vallásos polgártársunk előtt, csak természetes, hogy a délutáni álmait a szent könyvre fekdíve végezte.

Egy napon eltűnt a szent könyv. Fölfogatták az egész házat, a könyv nem került elő.

Végre az egyik cseléd elől és töredelmesen bevallja, hogy a könyvet ő vitte el.

— Minek az magának, kérdik tőle, szent könyv az, amit maga nem használhat.

— Hiszen nem is nekem kellett, hanem az édes apámnak vittem. Szegény már régen nem tud aludni s látam, hogy a téns ur olyan jóízűt alszik rajta, hát gondoltam, hogy écs apámnak is használ.

Makart.

(-) Roppant büszke volt művészetére egyik szobafestőnk. Hires volt arról, hogy képes havas mezőbe viruló rózsákat, rózsától viruló kertbe métenyi havat pingálni. Meg kell azonban hagyni, hogy olcsón dolgozzon.

Valami reparálni való akadt B.-éknél és hivták a piktort.

A piktör jó szemügyre veszi a csinálni valót, majd kijelenti, hogy 20 koronáért megcsinálja.

— Hova gondol, annyitért Makart is megcsinálja.

— Az lehet, de ki tudja, hogy milyen rossz festéket adna az a svindler?

Fellett a művész és a 20 koronát megkapta.

Ingyen fürdők.

II. czikk.

E lapok mult számában hasonló című czikk jelent meg, mely azt tárgyalta, hogy ingyenes hideg fürdő, illetve uszoda állítandó fel a Sugoviczában. Azzal indokolta e czikk a szükséglet, hogy a rekkenő melegben fizikai kényszerűleg áll be a fürdőre, melynek nem tud lelkes ember ellentánni és ha nincs pénze a fürdőért fizetni, fürdők szabad vízben és utóli a halálos baleset. Mintha ezen igazságot újra be akarta volna a való élet bizonyítani, vasárnap délután fulladt a Dunába egy ifju ember, anyja és testvérei szemelátára. Nem mondjuk, hogy az ingyenes fürdő felállításán után senki sem fog többé a szabadban fürödni. Ilyet senki sem tud pozitívtással állítani. Azonban valameldik nincs ingyenes fürdő, bizvást okolhatják a városi hatóságot az ilyen balesetekért.

Ne higgye azonban senki, hogy ingyenes hideg fürdőkkel ki van merítve az a szükséglet, amelyet a szegény ember a városi hatósággal, mint a közönség képviselőjével szemben, táplál. Utón-utófélen, unostanul hangzik a szó, hogy a jó egészség fenntartására a legfőbb, a legfontosabb kellék a tiszta víz és a szappan, hogy a sürti, alapos mosakodás és fürdőzés adja meg egészségünket. Nem vagyunk hajlandók banálissákkal élni és a szappanfogyasztásból a kultúrára következtetni, mert — ha igaz — a muszkák meg is eszik a szappant, nagyobb is

lehet náluk a szappanfogyasztás, mint másutt és kultúrájuk mégis keveset ér, mégis megköszöndésként ama véleményünket, hogy a jó egészség legelső követelménye a mosdás és a fürdés.

Az iskolákban, már az elemi iskola legelső osztályaiban is arra tanítják a gyermekeket, hogy a tisztaság tartja meg a jó egészséget, hogy sokat kell mosdani és fürdeni, akkor jó egészségben maradnak a gyermekek, a felnőttek. Ehhez azonban szükség volna fürdőre, ingyenes fürdő, fürdő kényszerre. Nem megmosolyni való ez, mert szomorú valóság, kényszerű állapot ez. E sorok írójának módjában volt egy osztály minden tanulóját január havában megkérdezni a szokásos mosdására és fürdésére vonatkozólag. Talált mosdatlan gyermeket, talált olyat, aki naponta mosdik, de szappannal csak hetenként egyszer. Talált olyat, aki hetenként (teknőben, illetve kádban) fürdött és innen átmenet nélkül olyanokat, akik egész évben csak 2—3-szor fürödnek, nyáron a szabadban, vagy nyáron sem fürödnek és szinte elbámultak, amikor egyik másik gyermek bizonyos örömmel gondolt a fürdőre, melyről neki nem volt világoz fogalma. Ezeket a tapasztalatokat nem fatun, hanem Báján szereztük, ahol van víz elég, Aki nem gondolkodik elég mélyen, az bosszankodik, olvasván e sorokat, mert a fürdőshez nem kell más, mint tekendő, víz és tűz, amely a vizet melegíti. Pedig nem csak ez kell, hanem kell *örök* az iránt, hogy a fürdés szükséges. Ez az érzék néptünkél hiányzik, ezt az új generációba bele kell nevelni. Kell *allanban* meleg szoba, hogy a gyermek meg ne fázék. Kell hely, ami nem áll rendelkezésre ott, ahol sokan laknak egy szobában.

Mindezen szükségleteket a közmek kell kiptolni, még pedig nevelési szempontból már a gyermekkorban. És már a gyermekkorban kell, nem csak a lelki, hanem a testi nevelésnek, az önművelésnek alapját megvetni, gyakorolni őket benne, hogy második természetüké válják. Erre pedig csak egyetlen egy mód kínálkozik, ha az *ujjanon épitendő helyi iskolák fürdőt is építenek*, amelyben a helybeli összes elemi iskolai gyermekek közül azok, akiket tanítóik kijelöltek, tanítóik felügyelete alatt hetenként fürödnek.

Nem tartjuk kizártnak, hogy ezen tervünkért megmosolynak bennünket, de biztosra vesszük, hogy előbb vagy utóbb megvalósítják.

N y i l t t é r .*)

Borivóknak a bor keveréséhez!

MATTONI FELE
GISSHÜBLER
természetes égvényes
SÁVANYUVÍZ

A dugo építésű
GISSHÜBLER

közömbösíti
a bor savanyúságát,
íze kellemesen pezsgő.
Nem festi a bort.

*) Az e rovathoz közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KÖZGAZDASÁG.

Kartell világ.

Megváltozott a világ. Valamikor régen a gyárosok kötöttek kartell. Baj volt az is, mert drágította az árukat, de türelhető volt, mert a gyárosok, mint nagyban árusok megelégedtek azzal, hogy egyik-másik czikk árát métermiszánsként vagy százként 1—2 koronával emelték.

Ujabbban nem is a gyárosok, nem is a nagykereskedők, hanem a kis kereskedők alkottak kartell. Talán a mi városunkat illeti e kétes szerencse, hogy ott termett az első kartell, amelyet a kis kereskedők kötöttek csak egy czikkre, a cukorra, melynek árát felrugatták kilogrammonként 10—11 fillérral. Nincs még esztendeje, hogy a kartell-létrejött, de már megszűnt és azóta a cukor ára magától is felszökött, hála a rossz termésnek, majdnem azt mondtam a takarmányhiánynak.

Mert a takarmányhiánynál takarózik az egész világ, amely könnyen és gyorsan akar meggazdagodni, vagy a fogyasztó közönségről két bört nyuzni. A hivatalos természetbeccsések ugyanis megállították, hogy buzában, rozsbán, árpában közepes termés van. Ennek az lesz a következménye, hogy mielőtt az esőzés és a hajózás megkezdődik, mindjárt olcsóbb lesz a buza, a liszt. Mégis felrugatták a kiffli és a kenyér árát 30—35%-kal. Pillanatnyilag talán igazolt ez az áremelkedés, de kíváncsiak vagyunk, hogy leszálítják-e majd az árakat, ha a liszt olcsóbb lesz?

Sokkal komolyabb baj, hogy a kapás növények alig adnak termést. A szegény ember kop-

lalni is fog az idej télen. És hogy ez okvetlen be is következék, összeálltak a *pékek* és felemelték a *sütési* díjakat is. Miért? Drágább lett a fa? Drágább lett a szén? Más nem kell a sütéshez! Ugy látszik itt is érezetni akarják a szegény emberrel a takarmányhiányt. A borbélyok is ügyeskednek és 20-66%-os áremelésről ábrándoznak és elfelelik, hogy a közönség hozathat borotváló porokat, önborotválókat és védekezni fog a kartellek ellen ahogy tud.

Már-már a hatóság segítségét kell igénybe vennünk kihasználtságunk ellen, mert Baja hivatalnok város, ahol ha minden megdrágul 20-30-40%-kal, ehen kell halni a hivatalnoknak, akinek a fizetése nem lett nagyobb és drágasági pótléka sincs.

Kiállítás Veszprémben. A Veszprérmegyei Gazdasági Egyesület által rendezett gazdasági és ipari kiállítás f. hó 28-án fog megnyitni és szeptember hó 8-án zárul. Mint értesültünk, ezen kiállítás iránt országzszerre óriási érdeklődés mutatkozik, a mit fokoz azon körülmény is, hogy azt Tallán földművelésügyi miniszter személyesen fogja megnyitni. De különben is ez lesz a legnagyobb kiállítás, melyet eddig országunk egyik vidéki városában rendeztek. Körülbelül 600 kiállító jelentkezett eddig, rendkívüli változatos kiállítási anyaggal. A kiállítás területe egy kis tündér város lesz, szebbnél-szebb csarnokokból. Így például a gróf Eszterházyak által emelt csarnok, a közös erdészeti, borászati, halászati és iparcsarnokok oly művészi alkotások, hogy ezekhez hasonlót vidéki kiállítás még nem produkált. A kiállítással kapcsolatban folyó hó 30-án tartatik Veszprémben az O. M. G. E., a Magyar Gazdaszövetség és Veszprérmegyei Gazdasági Egyesület által rendezett Országos Agrár Kongresszus, majd szeptember 4-én a Dunántul Iparos Kongresszus. A közlekedés előmozdítása a rendes vonatokon kívül a kereskedelemügyi miniszter által engedélyezett vasuti motorkocsikkal történik, melyekkel minden irányból óránként lehet majd - leszállított díjakért - Veszprémbe jutni, míg idegen vendégek olcsó és jó elszállásolásáról a kiállítási idegenforgalmi iroda gondoskodik. A kiállításnak megtekintését igen sok politikai és katonai notabilitás is kilátásba helyezte. Szóval Veszprémben olyan kiállítás nyílik meg f. hó 28-án, melyet mindenkinek hasznos lesz megtekintenie.

Bajai gabona árak.

Buza	50 kilogrammonként	11-11- kor.
Rozs	50	7.70 7.70
Kétszeres	50	8.25 8.25
Kukoricza	50	7.50 7.80
Zab	50	6.60 6.60
Árpa	50	7-7-
Bab	50	12.50 12.50

Szerkesztői üzenet.

S. Sándor. Verseket nem közlünk. Köszönet.

Eladó paradicsom.

Nemes faj paradicsom rendelhető nátam **kilónként 10 fillérjével**, 20 kilón felüli mennyiséget házhoz szállítok.

Allaga István.

5 koronáért

küldök 4 1/2 kiló (kb. 50 drb) kevéssé megsérült finom, enyhe

pipere-szappant

róza, lilomtej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése vagy utánvétellel küldi.

Scheffer D. Sándor

BUDAPEST, VIII., Bezerédy-utca 3. szám.

Gyakornok

1-2 évi irodai praxissal azonnali felvételre kerestetik.

Ajánlkozók személyes jelentkezése megkívántatik.

Spitzer Károly és Fiai.

Gazdák figyelmébe!

Manhattan nélkül.

Manhattan porral.

Aki sertéseit gyorsabban akarja felhizlalni, aki teheneitől és kecskéitől több és jobbminőségű tejet akar, aki erős igitó barmokat és tüzes lovakat akar, egyszóval, aki jövedelmezőbb állattenyésztést akar, az használjon

MANHATTAN

tápport. Használatának költsége igen csekély és dusan megtérül. 100 kg. 50 kor. 50 kg. 26 kor. Egy 5 kilós próbaküldeményt 5 koronáért küldünk postán és bérmentve utánvétellel. Hogy a legkisebb gazda is meggyőződhesen a Manhattan por bámulatos hatásáról.

Központi főraktár: Manhattan Electrophor vállalat Budapest, VIII., Aggteleki-utca 15.

Tankönyvek

a főgimnázium, tanítóképezde, polgári fiúiskola, apácza zárda és városi elemi iskolákba.

Író- és rajzszeretek,

mindennemű füzetek a legjobb minőségben.

Hegedük, vonók, hurok, hegedütokok és hegedü iskolák

valamint az összes felszerelések a legolcsóbb árban és kiváló minőségben kaphatók

KOLLÁR A.

könyv-, zenemű- és papírkereskedésében

BAJÁN.

Szegedi Kereskedelmi és Iparbank

Bajai fiókjintézete

Drescher Gyula-féle házban.

Jutányos módozatok és olcsó kamattételek mellett nyújt:
Törlesztéses és kamatozó jelzálog-kölcsönöket,

Váltókölcsönöket,

Előleget értékpapírokra és árukra,

Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket,

Bevált szelvényeket,

Elfogad takarékbetéteket és betéteket
folyószámlán (Cheque-forgalom.)

Elvállal tőzsdei megbízásokat,

Valamint eszközöl minden egyéb a
bankszakmába vágó műveleteket.

DUPLA VILLANYDELEJES

kereszt

vagy

csillag.

D. R. G. M. 88,503. sz.

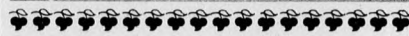
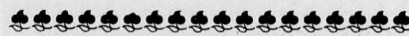
Gyógyít és felüdít jótállás mellett: **köszvény, reuma, asztma** (nehéz lélegzés), álmatlanság, fülzúgás, nehéz hallás, epilepsia (eskór), idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migrén, tehetetlenség, influenza, valamint minden **idegbetegségnél**. Azon beteg, aki 88,503. sz. készülékem által legfeljebb **45 nap** alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmiem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérteni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona, idült betegségekénél alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona, könnyebb betegségekénél alkalmazandó.

A központi elárúsítóhely szétküld utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

SCHEFFER D. SÁNDOR
BUDAPEST, VIII., Bezerédy-utca 3-ik szám.

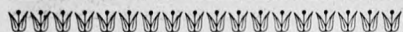
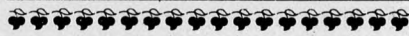

A „Bajai Hirlap“

könyvnyomdájában

egy szedő- és könyvkötő tanuló

felvétetik.

EGY AMERIKAI GYORSFŐZŐ

ÉS

EGY HÁZTARTÁSI MÉRLEG INGYEN.

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tulhalmozott raktárból világhírű s kiválóságukért általánosan kedvelt **mexikói ezüst-áruimat** és pedig:

- 6 drb mexikói ezüst asztali kés,
- 6 » » » evővillát,
- 6 » » » evőkanalat,
- 12 » » » kávéskanál,
- 6 » kiváló desszertkést,
- 6 » » desszertvillát,
- 1 » mexikói-ezüst levesmerítő kanalat,
- 1 » mexikói-ezüst tejmerítőt,
- 2 » eleg. szalon asztali gyertyatartót.

46 drb ^{összesen} _{csak} 6 frt 50 krajczár.

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképpen egy amerikai gyorsfőzőt és egy szavatosság mellett pontosan működő 12½ kiló hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen íchér fém (heül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségéért 25 évi jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges beküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból:

Scheffer D. Sándor

BUDAPEST, VIII., Bezerédy-utca 3. sz.

Magyar Mübutorgyár Részv.-Társaság

BÉKÉSCSABA.

FIÓKTELEPEK: NAGYVÁRAD.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UTCZA. BAJA. VOLT MÉSZÁROS-FÉLE HÁZ.

Képviselő: Gáspár Ármin.

MODERN BUTOR.

Teljes lakásberendezések.

Legolcsóbb gyári árak.

Mindenféle diszitő- és kárpitos munkák elvállaltatnak.

A székelyföldi ásványvizek páratlanja

„Répáti“ a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuvíz,

mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívül dus, főleg kötött szénsav-tartalma és kellemes íze folytán ritkítja páráját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital emésztési és vizeleti nehézségeknél, vese- és gyomorbélbajokban, gyulladásozó hólyag és köszvényes bántalmak ellen stb

Főuri kedvencz ital,

határozottan a legkedvesebb pezsgőborviz!

Mint a belsőszervezet betegségei ellen legkellemesebb és leghatásosabb s egyszerűs mind legolcsóbb gyógyítószer, úgy is, mint páratlan élvezeti italt a „Répáti ásványvizet“ minden céltudatos, elfogulatlan ivónak rendes használatra lelkiismerettel ajánlhatjuk.

Kapható: Stampfl Jenő úrnál Baja.

Árverési hirdetmény.

Bérlet megszűnése folytán **Szántópusztán** (Sükösd—Dusnok közt) többféle felszerelés u. m. **hengerek, szecskavágók, ekék, kocsik, szekerek, rosták, stbbi,** ugyintén az **előjóság, tehének, tinók, borjúk, lovak, csikók, sertések, malaczkok,** stbbi szabad kézből eladó.

Egyes tárgyak és jószágok is megvehetők a helyszínen.

Baja, 1904. augusztus hó 24-én.

Horovitz Lipót.